

пошкодження (аналіз складу злочину) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / Ю. П. Дзюба. – Х., 2008. – 19 с.

17. Дудоров О. О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика : монографія / О. О. Дудоров. – К. : Юрид. практика, 2003. – 924 с.

18. Уголовное право Украины. Общая и Особенная части : учебник / под ред. Е. Л. Стрельцова. – Харьков : Одиссей, 2002. – 672 с.

19. Гуророва Н. А. Преступления в сфере хозяйственной деятельности: раздел VII Особенной части Уголовного кодекса Украины с научно-практическими комментариями / Н. А. Гуророва. – Харьков : Одиссей, 2003. – 526 с.

20. Злочини в сфері господарської діяльності за Кримінальним кодексом України та в судовій практиці : наук.-практ. комент. / [уклад. В. М. Киричко, О. І. Перепелиця] ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Х. : Право, 2010. – 784 с.

21. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 3-тє вид., перероб. та допов.. – К. : Атіка, 2004. – 1056 с.

22. Струкова А. А. Невозвращение из-за границы средств в иностранной валюте: уголовно-правовая характеристика / А. А. Струкова. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2002. – 224 с.

23. Витвицкий А. А. Преступления в сфере внешнеэкономической деятельности (криминологические и уголовно-правовые аспекты) : учеб. пособие / А. А. Витвицкий. – Ростов н/Д : МарТ, 2003. – 122 с.

24. Гаухман Л. Д. Преступления в сфере экономической деятельности / Л. Д. Гаухман, С. В. Максимов. – М. : Учеб.-консульт. центр «ЮрИнфоР», 1998. – 296 с.

Надійшла до редколегії 15.06.2011

ПАЦЕЛЯ Г. А. ОБЪЕКТ УКЛОНЕНИЯ ОТ ВОЗВРАЩЕНИЯ ВЫРУЧКИ В ИНОСТРАННОЙ ВАЛЮТЕ

Рассмотрены проблемы определения родового объекта преступлений в сфере хозяйственной деятельности. Обоснована целесообразность классификации этих преступлений в зависимости от видового объекта. Определен непосредственный объект преступления, предусмотренного ст. 207 Уголовного кодекса Украины, – уклонение от возвращения выручки в иностранной валюте.

PATSELIA G. OBJECT OF EVASION OF RETURNING RECEIPTS IN FOREIGN CURRENCY

The problems of determination of generic object of crimes in the sphere of economic activity are reviewed. The reasons to classify these crimes depending on generic object are grounded. The direct object of the crime set in the article 207 of Criminal Code of Ukraine which is evasion of returning receipts in foreign currency is defined.

УДК 343.54

Д. І. БОРОВИЦЬКИЙ,

ад'юнкт

Харківського національного університету внутрішніх справ

СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 301 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ В ЧАСТИНІ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ПОРНОГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ЗА УЧАСТЮ ДІТЕЙ

Розглянуто питання соціальної обумовленості криміналізації злочинів проти дітей у сфері суспільної моралі. Визначено та проаналізовано основні фактори соціальної обумовленості криміналізації злочинів проти дітей у сфері суспільної моралі.

Останнім часом різке зростання кількості злочинів, скоєних проти дітей у сфері суспільної моралі, в загальній структурі злочинності в Україні змусило звернути увагу не тільки на процес притягнення винних до відповідальності, але й до усунення причин, котрі зумовили виникнення такого складу злочину. Такими причинами є насамперед зниження рівня морально-етичного виховання населення нашої

держави та розвиток комп'ютерних технологій, завдяки яким у злочинців зростають можливості розповсюдження порнографічної продукції за участю дітей, та збільшується кількість її споживачів. Усе це впливає на нестійку дитячу психіку, що без належного контролю може бути спотворена аморальними діями третіх осіб. Наведене свідчить, що на передній план виходить проблема встановлення

кримінальної відповідальності за ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів, які містять дитячу порнографію. Основним питанням, що має бути вирішене в цьому контексті, є виявлення основних факторів, які визначають соціальну обумовленість криміналізації даного діяння.

Серед учених, які займалися загальними питаннями соціальної обумовленості злочинів, можна виділити роботи П. С. Дагеля, А. Ф. Зелінського, В. Н. Кудрявцева, Н. Ф. Кузнецової, П. С. Тоболкіна, В. Д. Філімонова тощо. Однак самостійного дослідження обумовленості криміналізації ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів, що містять дитячу порнографію, не проводилося.

Метою даної статті є встановлення соціальної обумовленості та підстав криміналізації злочину проти дітей, передбаченого ст. 310 Кримінального кодексу (далі – КК) України.

У сучасному суспільстві постає потреба якщо не подолати негативні, деструктивні (з позиції розуміння більшості членів даного соціуму) явища або процеси, то принаймні хоча б обмежити подальше їх поширення, а також зменшити масштаби їх дестабілізуючого впливу. У таких випадках виникає проблема вироблення адекватних, а отже, й ефективних засобів впливу на той чи інший негативний чинник. Поряд з іншими соціально спрямованими засобами боротьби з явищами або процесами, що набувають значної суспільної небезпечності, не останню роль відіграє й можлива криміналізація, тобто визначення певних діянь людської активності в нормативно-правовому акті як злочинних.

Не можна не погодитися з думкою А. Ф. Зелінського, який зазначав, що проблеми криміналізації та декриміналізації, посилення та пом'якшення санкцій за деякі види злочинів повинні вирішуватись не в руслі політики, що постійно змінюється, а відповідно до визнаних у цивілізованому суспільстві загальнолюдських моральних цінностей, принципів гуманізму, справедливості, законності та милосердя [1, с. 15]. Тобто законодавець під час розроблення та прийняття закону, в якому закріплюється відповідальність за певні дії, котрі він вважає злочинними, не повинен керуватися упередженістю, оскільки в цивілізованому суспільстві давно вже сформовані поняття про добро і зло. Отже, дії законодавця з криміналізації та декриміналізації певних суспільно небезпечних діянь традиційно реалізуються в Україні в межах кримінально-правової політики держави.

Сама по собі криміналізація діяння у науці визначається, по-перше, як процес збільшення верхніх меж санкції у статтях, які передбачають ознаки складу злочину [2, с. 58]; по-друге, як деяке певне обмеження в застосуванні інститутів звільнення від покарання та його відбування; по-третє, як процес збільшення кількості кримінально караних діянь у суспільстві [3, с. 41]. Як зазначається в літературі, можна визнати сукупність юридичних норм кримінального права, що містять перелік злочинів та передбачених за них покарань, а також підстав та умов притягнення винних до кримінальної відповідальності та звільнення від неї [4, с. 197]. Тобто криміналізацію можна розглядати як у динаміці (як певний процес), так і у статичності (як результат цього процесу) [5, с. 61].

Важливим моментом у криміналізації злочину є чітке визначення підстав криміналізації. Під підставами криміналізації розуміють процеси, що відбуваються в матеріальному і духовному житті суспільства, розвиток яких породжує об'єктивну необхідність кримінально-правової охорони тих чи інших цінностей. Підстави криміналізації – це те, що створює дійсну потребу в кримінально-правовій новелі, внутрішня необхідність виникнення правової норми [4, с. 205]. В. Д. Філімонов виділяв такі підстави криміналізації суспільно небезпечних діянь: коли виявляється новий вид суспільно небезпечної поведінки; коли змінюється стан злочинності, тобто поширюються ті чи інші злочинні діяння у країні чи її окремих регіонах; якщо динаміка злочинності за той чи інший період виявляє сталу тенденцію до збільшення певних суспільно небезпечних діянь [6, с. 67].

Криміналізація суспільно небезпечних діянь, які виникають у суспільстві, відіграє важливу роль у протидії злочинності. Практика розвитку кримінального законодавства свідчить, що існує багато випадків, коли раніше не карані діяння через деякий час визнавались законодавцем караними. Причинами таких змін у законодавстві прийнято вважати: а) підвищення суспільної безпеки певних діянь у певний час; б) нагальну потребу в усуненні прогалин чинного законодавства; в) зміни, що відбуваються в суспільстві, які тягнуть за собою необхідність охорони їх нормами кримінального права [7, с. 15].

Під терміном «підстава криміналізації» можна розуміти дійсні фактори, обумовлені соціальними причинами виникнення або зміни кримінально-правової норми. Таким чином, підстави криміналізації відсилають дослідження

до іншої важливої категорії – соціальна обумовленість.

В. І. Борисов зазначив, що соціальна обумовленість кримінального закону визначається різноманітними за значущістю соціальними, економічними, політичними, психологічними та іншими чинниками, встановлення й розкриття яких дає можливість пояснити необхідність кримінально-правової охорони певних суспільних відносин, прогнозувати розвиток тих чи інших інститутів кримінального законодавства, підвищити обґрунтованість змісту закону [8, с. 288]. На думку М. І. Коржанського, «соціальна обумовленість кримінально-правової заборони визначається соціальною цінністю суспільних відносин, економічними факторами та ефективністю правової охорони» [9, с. 171].

П. С. Тоболкін переконував, що сутність проблеми соціальної обумовленості криміналізації злочинів у найбільш простій формі полягає в розкритті факторів, що породжують існування норм кримінального права, й у прогнозуванні їх розвитку. До таких факторів він відніс економічні, політичні, психологічні, моральні тощо [10, с. 7]. При цьому єдиною умовою встановлення кримінальної відповідальності діянь, на його погляд, є суспільна небезпечність [11, с. 49–53]. Таким чином, суспільна небезпечність найголовніша та необхідна підстава криміналізації діяння. М. І. Хавронюк навіть називає її єдиною підставою криміналізації діянь [12, с. 55]. Однак слід зазначити, що суспільна небезпечність хоч і головна, але не єдина підстава криміналізації.

Так, на думку В. О. Навроцького, до соціальної обумовленості належать соціальні та соціально-психологічні фактори, що виражають суспільну необхідність і політичну доцільність встановлення кримінальної відповідальності за те чи інше діяння. До них відносять: суспільну небезпечність діяння, його відносну поширеність, домірність позитивних і негативних наслідків криміналізації та кримінально-політичну адекватність криміналізації [13, с. 14]. Натомість В. А. Робак зазначає, що завдання визначення соціальної обумовленості криміналізації злочинів зводиться до такого: інформує населення про суспільну небезпечність діянь, що визнані злочинами; створює образ (стереотип) злочинця, що має значення при проведенні профілактичних заходів; створює юридичні основи для застосування заходів державного примусу (санкцій) до злочинців [14, с. 313–314].

З огляду на вищенаведені завдання та з метою встановлення соціальної обумовленості

криміналізації такого злочину, як ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів, що містять дитячу порнографію, визначимо основні фактори, сукупність яких є необхідною і достатньою для пояснення закріплення та існування кримінальної відповідальності за злочини проти дітей у сфері суспільної моралі. Щодо ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів, що містять дитячу порнографію, то підставами криміналізації даного злочину, можна вважати високий рівень суспільної небезпечності, наявність умов вчинення цього злочину, котрі неможливо усунути без застосування кримінальної відповідальності, необхідність кримінально-правової гарантії охорони конституційних прав та свобод, виникнення та значна поширеність даної категорії злочинів як у нашій державі, так і у всьому світі.

Як уже було відзначено, основним фактором встановлення соціальної обумовленості криміналізації даної категорії злочинів є суспільна небезпечність. Суспільну небезпечність у кримінально-правовій науці визначають як внутрішню, об'єктивну, сутнісну, стрижневу властивість злочину, що існує в реальній дійсності незалежно від бажання законодавця. У зв'язку з цим завдання останнього полягає в тому, щоб правильно оцінити умови життя суспільства на певному етапі та прийняти рішення про віднесення діяння до категорії злочинів.

Суспільна небезпечність злочинних діянь полягає у їх здатності породжувати шкідливі, з точки зору громадян, суспільства та держави, зміни в охоронюваних кримінальним правом суспільних відносинах та створювати загрозу майбутніх шкідливих змін у цих відносинах [15, с. 75]. Саме цим критерієм оперує суспільна думка, визначаючи те чи інше діяння як злочинне, іноді навіть раніше, ніж це робить законодавець. Слушною з цього приводу є думка П. Л. Фріса, який зазначає, що визнання діяння злочинним є об'єктивно залежним від суспільно-політичної ситуації та від соціально-психологічних установок народу [16, с. 15].

Разом із тим суспільна небезпечність діяння полягає саме в тому, що воно складається з ознак, які, власне, і обумовлюють йому суспільно-небезпечний зміст. Залежно від того, якими саме є ці ознаки і наскільки вони підвищують ступінь суспільної небезпечності конкретного злочину, законодавець, конструюючи статті Особливої частини КК України, пов'язує з ними ті чи інші юридичні склади, відносячи їх до певних кримінально-правових норм –

частин кримінальних статей. Чим більшу суспільну небезпечність становить ознака, тим до більш суворого складу злочину вона має бути вміщена.

Суспільна небезпечність є матеріальною ознакою злочинного діяння, яка розкриває його соціальну сутність [8, с. 83]. Критеріями оцінювання суспільної небезпечності є об'єктивні і суб'єктивні ознаки злочину: об'єкт, на який посягає злочин, діяння, наслідки, спосіб вчинення злочину, форма вини, мотив і мета тощо. Тільки їх сукупність може розкрити реальну суспільну небезпечність злочину, його тяжкість. Для характеристики суспільної небезпечності використовують такі основні поняття, як характер та ступінь суспільної небезпечності, де характер є якісною властивістю, а ступінь – кількісною.

Характер суспільної небезпечності ввезення, виготовлення, збуту і розповсюдження порнографічних предметів, що містять дитячу порнографію, визначається тим, що цей злочин спрямований на заподіяння шкоди нормальному психологічному та моральному розвитку перш за все дитини, яка була в нього втягнута, а також збудження неприродних інстинктів у споживачів даної інформації, що, у свою чергу, може призвести до певних відхилень у їх психіці спонуканні у вчиненні інших злочинів на даному підгрунті.

Ступінь суспільної небезпечності ввезення, виготовлення, збуту і розповсюдження порнографічних предметів, що містять дитячу порнографію, є досить високою. Це пов'язано з тим, що дитина є повноправним і найменш захищеним членом суспільства. Як указано у ст. 3 Конституції України, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Так, п. 1 ст. 24 Міжнародного пакту про цивільні й політичні права вказує, що «кожна дитина без будь-якої дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, національного й соціального походження, майнового стану або народження має право на такі заходи захисту, які потрібні в її становищі як малолітньої з боку її родини, суспільства й держави» [17].

Суспільна небезпечність ввезення, виготовлення, збуту і розповсюдження порнографічних предметів, які містять дитячу порнографію, обумовлюється тим, що вони можуть слугувати детермінантою насильницьких злочинів. Як відзначає П. П. Сердюк, слід акцентувати увагу на здатності такого розповсю-

дження до обумовлення саме злочинної поведінки осіб-реципієнтів таких творів, адже за такого висновку можна говорити про достатній ступінь суспільної небезпечності зазначених дій [18, с. 6].

Не можна не погодитись із висновками В. В. Дзундзи, що з позиції принципів суспільної небезпечності незрозуміло, чому за деякі види втягнення неповнолітніх у злочини або антигромадські дії відповідальність настає за спеціальною нормою, а за втягнення в набагато тяжчі злочини відповідальність наставатиме на загальних підставах у порядку ст. 304 КК України. Незважаючи на те, що в КК України існує велика кількість норм про кримінальну відповідальність за втягнення неповнолітніх в антисоціальні дії, принцип безпробільності законодавства все ж не додержується. Так, у жодній з норм не передбачена відповідальність за втягнення неповнолітніх у бродяжництво, хоча це діяння не меншою мірою є антигромадським, ніж, наприклад, жебрацтво, з яким воно доволі часто поєднане [16, с. 8]. Тому суспільна небезпечність такого злочину, як ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів, що містять дитячу порнографію, є одним із чинників соціальної обумовленості такої кримінальної відповідальності.

Необхідно відзначити, що важливим фактором соціальної обумовленості злочинів проти дітей у сфері суспільної моралі є відносна поширеність. Численні злочини у сфері суспільної моралі проти дітей фіксуються і засобами масової інформації. Так, за даними фонду Internet Watch Foundation (IWF), 62 % інтернет-сайтів, які поширюють дитячу порнографію, розміщено у США, 28 % – у Росії і 2 % – в Україні (сьоме місце у світі) [19]. Про значне поширення даного виду злочину свідчить також офіційна статистика. За даними Департаменту інформаційних технологій МВС України, за 2008 р. в Україні зафіксовано 303 випадки розбещення неповнолітніх (у 2007 р. – 251). Також зареєстровано 851 злочин, що стосувався ввезення, виготовлення, збуту і розповсюдження порнографічної продукції, у тому числі за участю дітей (811 у 2007 р.).

На значне поширення дитячої порнографії неодноразово зверталась увага і на міжнародному рівні. Так, Європарламент у спеціальній резолюції щодо дитячої порнографії вказав, що такий «бізнес» набув величезних масштабів і, зокрема, в таких країнах, як Молдова, Росія та Україна [18]. За даними Всесвітньої організації праці, щодня більш 1 млн дітей змушено брати

участь у порнозйомках [20]. Тож без сумніву можна сказати, що відносна поширеність злочинів проти дітей у сфері суспільної моралі є другим чинником соціальної обумовленості такої кримінальної відповідальності.

Не потрібно відкидати також нормативні фактори під час аналізу соціальної обумовленості криміналізації злочинів проти дітей у сфері суспільної моралі. В цьому випадку потрібно дослідити, які нормативні акти гарантують людині, в тому числі дитині, захист від посягань щодо них у сфері суспільної моралі. Наприкінці ХХ ст. відбулася так звана сексуальна революція, тобто реалізація соціальних, ідеологічних і психологічних змін в установках сексуальної моралі та статевої культури людей. У 60–70 роках ХХ ст. мали місце вияви певної опозиції загальноприйнятим моральним цінностям у формах халстеризму та хіпі як виду субкультури андеграунду. Наслідки сексуальної революції в Україні є досить негативними, адже вони мали форму сексуальної анархії, зумовили нівелювання моральних чеснот, порушення сексуальної гармонії тощо.

Держава відреагувала на такі процеси досить жорстко, розвиваючи й далі політику прогібіціонізму, ввівши кримінальну відповідальність за сутенерство, втягнення в заняття проституцією, виготовлення та розповсюдження порнографічних предметів, утримування місць розпусти, торгівлю людьми з метою їх сексуальної експлуатації та використання в порнобізнесі (статті 149, 301, 302, 303 КК України). Однак, незважаючи на репресивну політику держави, поширення виявів сексуальної експлуатації в Україні набуває значних темпів. Протягом тривалого часу в Україні не було врегульовано належним чином захист дітей від використання їх у створенні інформації порнографічного характеру. Лише у 2010 р. були прийняті відповідні зміни до національного законодавства, які дали змогу відмежувати дитячу порнографію та встановили кримінальну відповідальність за ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів, що містять дитячу порнографію.

Кримінальний кодекс України, який, маючи своїм завданням правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, передбачає кримінальну відповідальність за ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів, що містять дитячу порнографію у ч. 4 ст. 301 КК України. Аналіз ст. 301 КК України дає підстави стверджувати, що вона обґрунтовано доповнює існуючі засоби охорони дитини.

У цьому контексті потрібно відзначити, що незначна кількість порушених кримінальних справ за ознаками злочину, передбаченого ст. 301 КК України, в тому числі за участю дітей, та відсутність судової практики їх розгляду, на нашу думку, не може бути підставою до неуважного ставлення до такого злочину, адже сам факт існування кримінальної відповідальності за даний злочин виконує охоронну та превентивну функції кримінального закону.

Підсумовуючи викладене, можна зробити наступний **висновок**.

Соціальна обумовленість криміналізації ввезення, виготовлення, збуту і розповсюдження порнографічних предметів, що містять дитячу порнографію, базується на системі чинників:

– нормативних, що регулюють відносини у сфері суспільної моралі та захист дітей. У разі відсутності кримінальної відповідальності за даний вид злочину чинне законодавство не повною мірою гарантувало б людині захист її життя, здоров'я, нормальний соціальний, моральний та психологічний розвиток. Це спонукало законодавця розширити арсенал засобів у протидії ввезенню, виготовленню, збуту і розповсюдженню порнографічних предметів, що містять дитячу порнографію, шляхом криміналізації даних посягань;

– кримінологічних, які визначають, що головною причиною встановлення та подальшого збереження кримінальної відповідальності за даний злочин є суспільна небезпечність діяння, передбаченого ч. 4 ст. 301 КК України, на ступінь якої впливає насамперед соціальна цінність суспільних відносин у сфері моралі.

Список використаної літератури

1. Зелінський А. Ф. Кримінологія : навч. посіб. / Зелінський А. Ф. – Х. : Рубікон, 2000. – 240 с.
2. Курс уголовного права: Общая часть : учеб. для вузов : в 3 т. Т. 1. Учение о преступлении / под ред. Н. Ф. Кузнецовой и И. М. Тяжковой. – М. : Зерцало-М, 2002. – 359 с.
3. Кузнецова Н. Ф. Социальная обусловленность уголовного закона / Кузнецова Н. Ф. // Правовые исследования : сб. науч. ст. – Тбилиси : Мецниереба, 1977. – С. 36–45.
4. Кудрявцев В. Н. Основания уголовно-правового запрета: криминализация и декриминализация / Кудрявцев В. Н. – М. : Наука, 1982. – 304 с.

5. Коробеев А. И. Советская уголовно-правовая политика: проблемы криминализации и пенализации : монография / А. И. Коробеев. – Владивосток : Изд-во Дальневост. ун-та, 1987. – 267 с.
6. Филимонов В. Д. Криминологические основы уголовного права / В. Д. Филимонов. – Томск : Изд-во Томск. ун-та, 1981. – 214 с.
7. Шульга А. М. Кримінально-правова охорона земель від забруднення або псування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право» / А. М. Шульга. – Х., 2004. – 15 с.
8. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / [М. І. Бажанов, М. І. Баулін, В. І. Борисов та ін. ; за ред. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація]. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 544 с.
9. Коржанский Н. И. Объект и предмет уголовно-правовой охраны / Н. И. Коржанский. – М. : Акад. МВД СССР, 1980. – 243 с.
10. Дзундза В. В. Кримінальна відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну або іншу анти-громадську діяльність : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право» / В. В. Дзундза. – Х., 2005. – 20 с.
11. Тоболкин П. С. Социальная обусловленность уголовно-правовых норм / П. С. Тоболкин. – Свердловск : Средне-Урал. кн. изд-во, 1983. – 177 с.
12. Дудоров О. О. Злочини у сфері підприємництва : навч. посіб. / О. О. Дудоров, М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. – К. : Атіка, 2001. – 176 с.
13. Брич Л. П. Кримінально-правова кваліфікація ухилення від оподаткування в Україні : монографія / Л. П. Брич, В. О. Навроцький. – К. : Атіка, 2000. – 288 с.
14. Робак В. А. Підстави криміналізації злочину, передбаченого ст. 310 Кримінального кодексу України / В. А. Робак // Кримський юридичний вісник. – 2009. – № 3. – С. 311–318.
15. Мицкевич А. Ф. Уголовное наказание: понятие, цели и механизмы действия / А. Ф. Мицкевич. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2005. – 329 с.
16. Фріс П. Л. Нарис історії кримінально-правової політики України : монографія / Фріс П. Л. – К. : Атіка, 2005. – 124 с.
17. Международный пакт о гражданских и политических правах от 16 декабря 1966 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.psychepravo.ru/law/intpgpp.htm>.
18. Сердюк П. П. Криминологічні та кримінально-правові проблеми ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право» / П. П. Сердюк. – О., 2004. – 28 с.
19. Права дитини в Україні: в розрізі виконання положень Конвенції ООН про права дитини [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://commongoal.org.ua/m/oon/139-news.html?lang=en>.
20. В Украине детская порнография доступна всем [Электронный ресурс] // Сейчас. – 2009. – 1 окт. – Режим доступа: <http://www.seychas.ua/highlife/2009/10/1/articles/14173.htm>.

Надійшла до редколегії 31.03.2011

БОВОИЦЬКИЙ Д. И. СОЦИАЛЬНАЯ ОБУСЛОВЛЕННОСТЬ КРИМИНАЛИЗАЦИИ ПРЕСТУПЛЕНИЯ, ПРЕДУСМОТРЕННОГО СТ. 301 УГОЛОВНОГО КОДЕКСА УКРАИНЫ В ЧАСТИ РАСПРОСТРАНЕНИЯ ПОРНОГРАФИЧЕСКОЙ ПРОДУКЦИИ С УЧАСТИЕМ ДЕТЕЙ

Рассмотрен вопрос социальной обусловленности криминализации преступлений против детей в сфере общественной морали. Определены и проанализированы основные факторы социальной обусловленности криминализации преступлений против детей в сфере общественной морали.

BOROVYTSKYI D. SOCIAL CONDITIONALITY OF CRIMINALISATION OF A CRIME PROVIDED BY ARTICLE 301 OF CRIMINAL CODE OF UKRAINE REGARDING DISTRIBUTION OF PORNOGRAPHIC PRODUCTION WITH PARTICIPATION OF CHILDREN

The question of social stipulating of crime against children criminalization in sphere of public morality is considered. The main factors of social stipulating of crime against children criminalization in sphere of public morality are defined and analyzed.